

BVD - Nieuwsbrief 98-7

29 oktober 1998

INHOUD:

de problematiek in relatie tot de Islamitische Universiteit
Rotterdam.

her en der bezorgde pamfletten van de geheimzinnige organisatie
'Hollandse Volks Militie', die executie van buitenlanders aankondigt

het Koerdisch festival dat in september plaatsvond in Rotterdam

een groot Marokkaans evenement in
oktober (ook) in Rotterdam

Het Afrikaanse continent is de laatste decennia overspoeld met conventionele
wapens

Een terugblik op de ontwikkelingen in het conflict tussen Turkije en Syrië

Het Lockerbie-proces

Nieuwe twijfels over de Islamitische Universiteit Rotterdam (IUR)

In november 1997 werd de Islamitische Universiteit Rotterdam (IUR) opgericht. Op dit moment telt de universiteit zo'n zestig studenten. Met de drie studierichtingen (een imam- opleiding, een opleiding tot geestelijk verzorger en een richting voor wetenschappelijk onderzoek van de islam) hebben bestuursleden van de IUR meermalen betoogd een betere integratie van moslims in Nederland na te streven.

Uitspraken die Damra tijdens een IUR-conferentie op 3 oktober 1998 heeft gedaan doen de bezorgdheid verder toenemen. In zijn toespraak sprak hij letterlijk uit dat de IUR als een tweede 'Turkuva' moet worden gezien. Een Turkuva is een symbool uit het Ottomaanse verleden van Turkije. Toen de Ottomanen er niet in slaagden de Balkan te veroveren, zonden zij grote houten beelden in de vorm van een strijder als geschenk naar de Balkan-vorsten.

Als een moderne variatie op het Paard van Troje bevatten deze beelden echter gewapende strijders. Damra lichtte zijn uitspraak toe, door te stellen dat wat door een Turkuva met wapens werd bereikt, door de IUR met het onderwijs wordt beoogd.

Daarnaast stelde Damra het bewerkstelligen van de islamitische eenheid als één van de doelen van de IUR te zien. Ook dat is verontrustend, omdat achter een dergelijke uitspraak meestal de intentie schuilgaat de eigen interpretatie van de islam aan andersdenkenden binnen de islamitische gemeenschap 'over te dragen'.

Bedreigingen door 'Hollandse Volks Militie'

Sinds begin september 1998 zijn op verschillende adressen brieven ontvangen van de 'Hollandse Volks Militie'. De brieven zijn alle identiek en bevatten een 'proclamatie' gericht tegen de zogenoemde criminele praktijken van Marokkaanse, Turkse en Afrikaanse 'roofbenden' die Nederland onveilig zouden maken, en tegen de onverschilligheid van de 'corrupte bestuurders' van ons land. Executies worden aangekondigd als vergelding 'voor elke gewelddaad door een vreemdeling begaan jegens een Hollandse volksburger'.

De geadresseerden zijn belangenorganisaties van allochtonen in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, en verder onder meer, de loco-burgemeester van Rotterdam en een VVD- Europarlementariër.

Ook bij enkele persbureaus zijn de brieven ontvangen maar dit heeft niet geleid tot publicaties. Voor zover bekend zijn inmiddels circa twintig brieven ontvangen.

Evaluatie Koerdisch festival Rotterdam

Inleiding

De afgelopen vijf jaar hebben de Koerden ieder jaar een internationaal Koerdisch Festival georganiseerd. Eenmaal eerder is Nederland gastland geweest (1994 in Landgraaf), andere jaren werd dit festival op verschillende plaatsen in Duitsland gehouden.

Omdat dit jaar in Duitsland verkiezingen zijn, besloten de Koerden het festival opnieuw in Nederland te organiseren. Al snel bleek dat het stadion Feijenoord de enige mogelijkheid was: de datum was nog vrij, het stadion groot genoeg om het aantal te verwachten gasten te herbergen en ook de directie van het stadion verleende haar medewerking.

Weigering vergunning

Op 24 juli 1998 diende de directie van het stadion Feijenoord een aanvraag in bij de gemeente Rotterdam om op zaterdag 12 september 1998 de internationale culturele manifestatie te mogen organiseren. Op 28 augustus gaf de loco-burgemeester van Rotterdam (op dat moment wethouder Van den Muijsenberg) hierop de reactie dat de vergunning werd geweigerd. De basis van deze weigering vormde het advies van de korpschef van de regiopolitie Rotterdam-Rijnmond. Deze voorzag grote problemen op het gebied van de openbare orde. Om mogelijke demonstraties van nationalistische Turken te begeleiden en/of confrontaties tussen Turken en Koerden te voorkomen, zou een zeer forse politie-inzet nodig zijn (duizend man werd geschat). Gelet op de hoge werkdruk binnen het korps zag de korpschef geen mogelijkheid een dergelijke hoeveelheid agenten in te zetten.

Voorts wees het college van B&W op een passage uit het jaarverslag van de BVD, waarin werd gesproken over toegenomen spanningen tussen Koerden en Turken in Nederland.

Toch toestemming

Op 3 september keerde echter voor de Koerden op gunstige wijze het tij. Tijdens een openbare raadscommissie Algemeen Bestuurlijke Zaken Veiligheid en Politie werd forse kritiek geleverd op het collegestandpunt.

Zowel de politiek als een aantal aanwezige Koerden lieten hun ergernis blijken over het afgekondigde verbod. Het late tijdstip van weigering, het feit dat er geen aanwijzingen waren voor tegenacties van anti-Koerdische organisaties alsmede de discriminatiegedachte waren voor de raadscommissie voldoende redenen om het college terug te fluiten.

Gelet op het standpunt van de raad besloot loco-burgemeester Van den Muijsenberg het feest toch door te laten gaan. Daarbij speelde mee dat in eerste instantie door de organisatoren aangegeven was dat het vooral een culturele manifestatie zou worden, zij het met een politiek karakter. Inmiddels was echter duidelijk geworden dat het accent van het festival was verschoven. Op basis van recente uitspraken van de organisatoren, met name tijdens de openbare raadscommissie, bleek dat het festival voornamelijk een politieke (PKK) bijeenkomst zou worden, omlijst door culturele elementen. Aangezien voor een dergelijke bijeenkomst geen vergunning nodig is, waren er geen juridische argumenten meer voorhanden om de bijeenkomst te verbieden.

Turkse reacties

Op 7 september kwam de te verwachten reactie van de Turkse overheid: onze ambassadeur in Turkije werd ontboden. Hem werd dringend verzocht de voor zaterdag 12 september a.s. door de PKK geplande demonstratieve bijeenkomst in het Feijenoord stadion te helpen verhinderen. Doorgang zou negatieve repercussies kunnen hebben op de bilaterale betrekkingen. Ook verwachtte de Turkse overheid acties van de Turkse gemeenschap in Nederland van niet in te schatten aard en omvang. Naar aanleiding hiervan vergaderde de Grote evaluatiedriehoek op 9 september waarbij zij geen reden zag voor een negatief advies.

Naast de reactie van de Turkse overheid kwam de informatie binnen dat in Rotterdam Turkse nationalistenaantal (nachtelijke) vergaderingen hadden belegd om zich te beraden op een tegenactie op het festival. Tijdens deze vergaderingen was er geen echte coördinatie en kwam men niet verder dan de suggestie om de ruiten van de Turkse ambassade in Den Haag in te gooien vanwege het slappe beleid van de Turkse regering ten opzichte van het festival. Eén aanwezige Turk verklaarde tijdens zo'n vergadering bereid te zijn om zijn Kalashnikov leeg te schieten op de feestgangers en riep de anderen op hetzelfde te doen. Dat hij tot dergelijke daden in staat zou zijn 'bewees' hij door dezelfde nacht nog tot tweemaal toe zijn revolver leeg te schieten op achtereenvolgens een groepje Marokkanen en enkele negers, waarbij overigens geen gewonden vielen.

Verloop van het festival

Uiteindelijk is het festival zeer rustig en in een goede sfeer verlopen. De enige problemen rondom het festival waren verkeersproblemen. Veertigduizend Koerden uit verschillende landen, met name uit Duitsland, zijn massaal naar de Kuip getrokken. Het programma bestond uit zang, folkloristische dans, (politieke) toespraken en acrobatiek.

Ook PKK-leider Abdullah Öcalan heeft telefonisch een toespraak gehouden waarin hij refereerde aan het eenzijdig door de PKK afgekondigde 'staakt het vuren'. Alhoewel het Turkse leger hier negatief op heeft gereageerd, verklaarde Öcalan nog steeds voorstander te zijn van de wapenstilstand.

Van 15 tot en met 18 oktober 1998 organiseerde de Stichting 'Le Festival du Maroc' in de Rotterdamse Ahoy-hallen een groots opgezet Marokkaans evenement. Het evenement was opgezet in samenwerking met de Marokkaanse overheid en verscheidene organisaties van/voor allochtonen in Nederland. Het doel van het festival was het geven van een positief beeld van de Marokkanen in Nederland aan zowel zichzelf als aan Nederland als geheel. De organisatoren verwachtten 14.000 bezoekers per dag.

Naast gevarieerde activiteiten en het optreden van een keur aan Marokkaanse artiesten, werden in samenwerking met het 'Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling Forum' uit Utrecht vier mini-conferenties gehouden met de volgende thema's: Marokkaanse ondernemers, hulpverlening, onderwijs en opvoeding. Het uitgangspunt was het benutten van kansen door in ons land wonende personen van Marokkaanse oorsprong, mede op basis van het aanhalen van positieve voorbeelden hiervan.

De uitvoering van het festival was in handen van een organisatie-bureau in Apeldoorn. Vernomen werd dat het evenement plaatsvond onder auspiciën van de Stichting Hassan II.

Het Festival du Maroc werd een aangelegenheid van, en grotendeels voor Marokkanen in Nederland. De doelstellingen waren positief en gericht op harmonie, zowel onderling als ten opzichte van de Nederlandse samenleving. Dat echter tevens het belang van de band tussen Marokko en Marokkanen waar ook ter wereld werd benadrukt is evident.

Conventionele wapentransporten naar Afrika; Soedan nader bekeken

Het Afrikaanse continent is de laatste decennia overspoeld met conventionele wapens. Oorspronkelijk werden deze wapens gebruikt in de strijd om onafhankelijkheid. Nu alle landen in Afrika gedekoloniseerd zijn, vindt er een groot aantal regionale gewapende conflicten plaats zoals in Ethiopië, Eritrea, Kongo, Somalië, Ruanda ('het Grote Merengebied'), Angola en Soedan.

De wapens die bij deze conflicten worden ingezet zijn vaak afkomstig uit het voormalig Oostblok, waar die wapens overbodig zijn geworden door het wegvallen van de Berlijnse Muur, en uit Afghanistan, waar die wapens na de Russische terugtrekking uit dat land overvloedig zijn geworden. Ten tijde van het Afghaanse verzet in de jaren tachtig tegen de met hulp van de Sovjet-Unie geïnstalleerde communistische regering in Kaboel zijn veel wapens, ook uit het Westen zoals de Amerikaanse Stinger, in Afghanistan terechtgekomen.

Ook komt een deel van die wapens uit landen zoals Bulgarije en Oekraïne waar deze wapens op illegale wijze het land verlaten en naar onder meer de brandhaarden Ruanda en Soedan worden getransporteerd. Bij de handel in conventionele wapens wordt vaak gebruik gemaakt van zogenaamde *tussenstations*, waarna zij terecht komen op de uiteindelijke bestemming.

Het Nederlandse wapenexportbeleid is er op gericht te voorkomen dat ons land betrokken raakt bij de export van wapens naar onder meer deze regio. Het betreft dan landen die in een spanningsgebied liggen, waar eventueel een strijd woedt en landen waar de mensenrechten worden geschonden.

de ministeries van Buitenlandse Zaken en van Economische Zaken, die verantwoordelijk zijn voor het wapenexportbeleid.

Deze beide ministeries maken zich onder meer grote zorgen over de verspreiding van de zogenaamde 'small arms'; zoals de AK-47. Van dit oorspronkelijk Russische wapen zijn tot nu toe circa 70 miljoen exemplaren geproduceerd. De prijs van dit wapen is vaak enkele US dollars! Overigens is het ook mogelijk dergelijke wapens op uur-basis te huren. De wapens zijn favoriet bij guerrillastrijders, maar komen in toenemende mate ook in het bezit van misdaad syndicaten en 'gewone' straatcriminelen. Een deel van deze wapens werd geproduceerd in Tsjechië, Slowakije en Bulgarije vanwaar de wapens illegaal naar regionale brandhaarden, onder andere in Afrika, worden verzonden.

Als voorbeeld van een Afrikaanse land waar de export van wapens als ongewenst wordt gekwalificeerd is Soedan. In het zuiden van dat land woedt al jaren een bloedige burgeroorlog, waarbij regeringstroepen in gevecht zijn met het Soedanese Volksbevrijdingsleger (SPLA: *Sudan People's Liberation Army*).

Laatstgenoemde partij heeft recent aanzienlijke terreinwinst geboekt, vooral in het zuidoosten. Het Soedanese verzet wordt onder andere gesteund door Oeganda. Soedan kent een op de Islam gebaseerd gezag dat slechts over een gedeelte van het land de macht heeft.

De burgeroorlog in Soedan dateert al van 1983 en heeft naar schatting 1,3 miljoen mensen het leven gekost. Eigenlijk heeft Soedan sinds de onafhankelijkheid in 1956 nooit vrede gekend. In het land vindt een bijna klassieke confrontatie plaats van de Arabische en Afrikaanse wereld.

De regering heeft op het meest recente offensief van de rebellen met een algemene mobilisatie gereageerd, waarbij behalve studenten en vrouwen ook kinderen onder de wapenen zijn geroepen.

De internationale gemeenschap vindt het ongewenst dat wapens aan Soedan worden verkocht. Het militaire apparaat zet deze wapens namelijk in tegen de eigen bevolking. Landen die betrokken zijn bij de bewapening van de regeringstroepen zijn de Volksrepubliek China, voormalige Oostblokstaten, Zuid-Afrika, Iran en Irak. De steun van Iran bestaat uit het sturen van honderden militaire 'adviseurs' onder andere voor de training van het Soedanese regeringsleger. Deze adviseurs steunen ook andere radicale Islamitische groeperingen uit andere landen die zich in Soedan bevinden. Er zijn ook aanwijzingen dat Iran bepaalde wapenaankopen van Soedan heeft gefinancierd.

De Soedanese oppositiebeweging heeft zich verenigd in een coalitie genaamd de *National Democratic Alliance* (NDA). Deze beweging ontvangt politieke, militaire en logistieke steun van enkele buurstaten zoals Eritrea, Ethiopië en Oeganda. Deze staten is er alles aan gelegen het huidige regime in Khartoem omver te werpen en de NDA daarvoor in de plaats te krijgen.

Het moge duidelijk zijn dat het conflict in Soedan een duidelijke destabiliserende werking heeft op de rest van de regio; wapenstromen naar dat land versterken dat effect. Het is daarom belangrijk wapenzendingen naar Soedan in internationaal verband te voorkomen.

Hoewel inmiddels duidelijk is geworden dat de PKK-leider Öcalan zich, uit vrees voor zijn leven, begin oktober van Syrië, via Griekenland naar Rusland heeft begeven en daarmee de kou inzake de Turks-Syrische betrekkingen enigszins uit de lucht lijkt te zijn, volgt hieronder een weergave van het toen dreigende conflict tussen Turkije en Syrië.

Het conflict tussen Turkije en Syrië

In het begin van oktober 1998 spreekt Turkije dreigende woorden in de richting van Syrië. Wanneer dat land niet stopt met steunverlening aan de PKK en niet overgaat tot het uitleveren van PKK-leider Öcalan aan Turkije, dan wel het uitwijzen naar een neutraal land, zal Turkije aan Syrië de oorlog verklaren. 'Het Syrische gezeur over een grenscorrectie moet trouwens ook afgelopen zijn'. Deze dreigende woorden gaan vergezeld van een enorm media-offensief, opdat de Turkse bevolking weer een duidelijk vijandbeeld heeft. Dit vijandbeeld is overigens ook nodig om de aandacht af te leiden van interne problemen zoals de recente veroordeling van de islamistische burgemeester van Istanbul, Erdogan, en de vervolging van de top van de Fazilet-partij, opvolger van de Refah-partij.

Directe aanleidingen tot de verbale agressie van Turkije zijn:

- Het door de PKK per 1 september uitgeroepen staakt-het-vuren, waar de Turken niet op in kunnen gaan omdat ze nu eenmaal niet met terroristen praten'.
- Het onder auspiciën van de Verenigde Staten bereikte akkoord tussen twee andere Koerdische organisaties.
- De op 30 september in de parlamentsgebouwen van Italië gehouden vergadering van het nieuw gekozen Koerdisch parlement in ballingschap.

De Turkse angst voor de totstandkoming van een Koerdische staat is zo groot dat het land kennelijk bereid was het Midden-Oosten te destabiliseren om dat te voorkomen. Turkije heeft wel een reden om zich op Syrië te richten. Zeer recent heeft de Turkse premier Yilmaz zich in het parlement laten ontvallen dat Turkije de PKK niet aan kan zolang Syrië de PKK blijft steunen.

De PKK-leider Öcalan nam de dreiging serieus. Hij hield zelfs rekening met de mogelijkheid van een aanslag op zijn leven en nam uiteindelijk de wijk naar Moskou.

Ook de rest van de partijleiding van de PKK ging er vanuit dat de soep niet zo heet gegeten wordt als zij wordt opgediend. Mogelijk zou er een raketaanval plaatsvinden om het Turkse gezicht te redden. Maar na verloop van tijd, als de druk van de ketel is, zouden enkele eisen van de Turken kunnen worden ingewilligd. De PKK-inschatting getuigde van realiteitszin.

Huidige situatie inzake eventuele dreiging tegen Lockerbie-proces

Op dit moment is nog steeds sprake van een status quo; er is geen verandering in het heersende dreigingsbeeld, dat sowieso nog geen directe reden tot verontrusting te zien gaf. Wel zijn er de laatste weken enige artikelen in de media verschenen die nadere aandacht vragen, aangezien deze op enigerlei wijze van invloed kunnen zijn op de voorbereidingen van het proces of zelfs een wending kunnen geven aan de procesgang. U treft deze hieronder in chronologische volgorde aan.

Op 11 september 1998 gaf Muamar Kadhaffi een interview aan de Libische televisie. Hij verklaarde daarin dat hij de twee verdachten zal uitleveren, echter 'alleen wanneer Nederland de laatste halte is en de verdachten (na een eventuele berechting) niet worden overgebracht naar Groot-Brittannië of de Verenigde Staten'.

Op 15 september berichtte de Schotse krant *The Scotsman* over een kwestie die het proces tegen de twee Libische verdachten op losse schroeven kan zetten. De Zwitserse fabrikant Edwin Bollier verklaarde namelijk dat het gewraakte onderdeelje van de bij de bom gebruikte ontsteker niet tot de types behoorde, die hij aan Libië had geleverd. Bollier had in eerste instantie - na het zien van een foto van het fragment van de ontsteker - een positieve verklaring afgelegd. Later is hij gaan twifelen en heeft hij gevraagd de foto nog eens goed te onderzoeken. Dat is hem door de 'Lord Advocate', de Procureur-Generaal, geweigerd tot april van dit jaar. Na hernieuwde kennismaking met de betreffende foto is Bollier, zo zegt hij, ervan overtuigd dat de ontsteker van de O-serie is en die heeft hij nooit aan Libië geleverd. Desgevraagd zegt Bollier dat zijn firma slechts drie stuks van die O-serie heeft gemaakt: 'Twee ervan hebben wij aan de Stasi geleverd en één raakte vlak voor de aanslag vermist uit ons magazijn. Ik weet niet waar dit deel van de 'timer' gebleven is'. Bollier moest overigens toegeven dat het natuurlijk mogelijk is dat een van de aan de Stasi geleverde exemplaren of het gestolen exemplaar in de handen van de Libiërs is gekomen.

Op 21 september berichtte onder meer *de Volkskrant* dat Libië bezwaren heeft tegen de voor het proces uitgekozen locatie, Kamp Zeist. Het officiële Libische persbureau JANA deelt mee dat de Libische autoriteiten eerst de voormalige Amerikaanse luchtmachtbasis willen inspecteren. Men twijfelt toch al aan de eerlijkheid van een proces dat plaats moet vinden op een locatie die van 1954 tot 1993 werd gebruikt door Amerikanen.

Op 30 september publiceerden het *Parool* en andere kranten dat de Libische ambassadeur bij de VN nog eens heeft herhaald dat de verdachten hun eventuele straf niet moeten uitzitten in Schotland. Slechts Nederland en Libië zelf komen daarvoor in aanmerking.